

SAVA

UŽUSIENIO MIESTAS

BENDRUOMENIŲ MIESTELIS

Uždaras kvietinis architektūrinis konkursas

Konkursinis darbas devizu „SAVA“

Aiškinamasis raštas

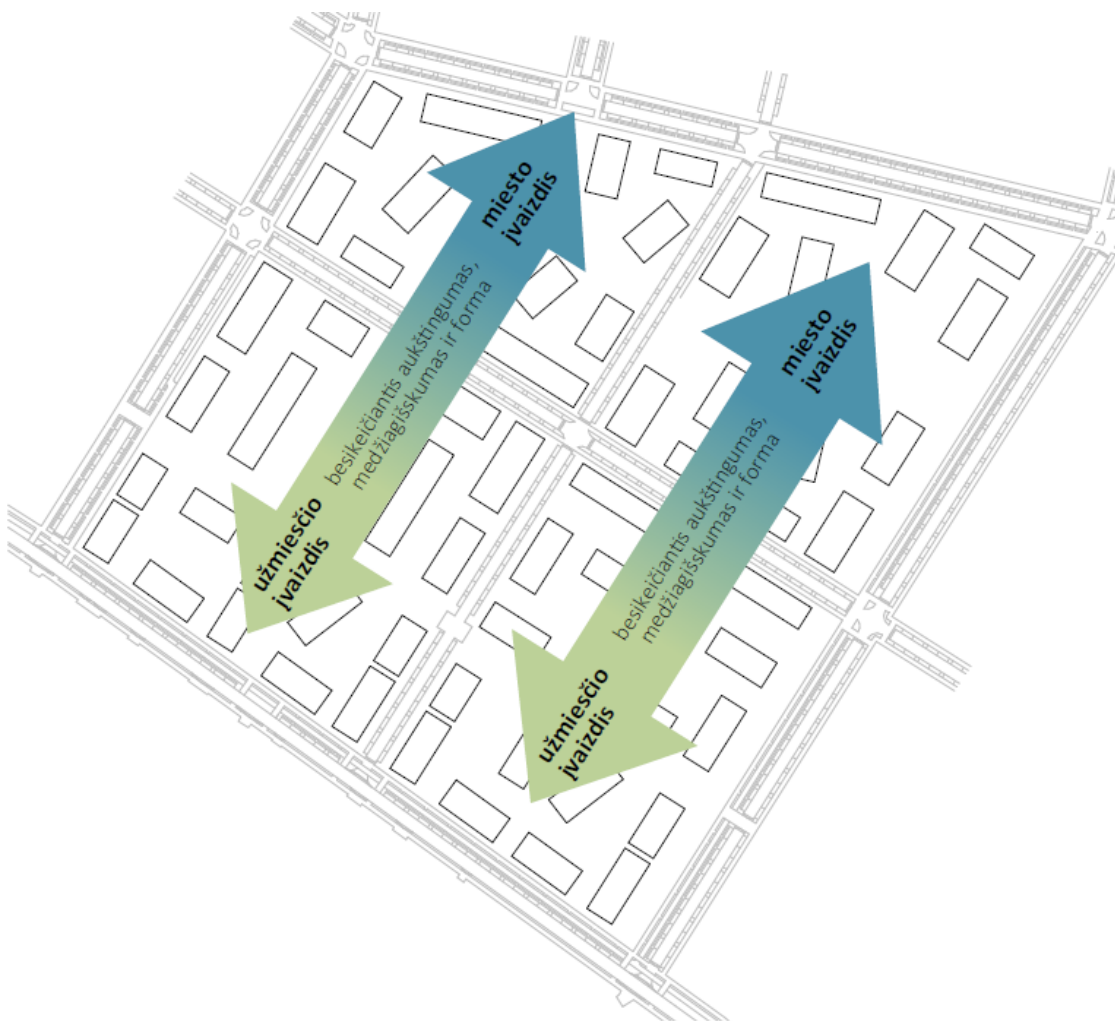

KVARTALŲ VYSTYMO IDĖJA

Vystomi kvartalai su joms priskirtomis funkcijomis, integruojantis į esamą aplinką:

Pietinė dalis – orientuotas į smulkesnį mastelį (mažesnius pastatus, pagal gretimybes), tačiau tankesnį užstatymą ir artimesnius ryšius tarp gyventojų, kur vyrauja „artimesnės žemei“ bendruomeniškos veiklos su sodininkystės funkcija, vaikų įtraukimu į gamtines pramogas (plius teritorijoje numatomas darželiui skirtas pastatas), bei kur yra „pratrinama“ riba tarp privačių ir viešų erdvių (užstatyme privačios erdvės lygiavertės bendroms, neišsiskiria), .t.y. proteguojama atvira bendrystė.

Antroji (šiaurinė) dalis – joje numatomos aiškesnės ribos tarp viešo ir privataus. Pasirenkamas stambesnių, sugrupuotų į atskirus kvartalus su privačiomis erdvėmis turį mastelis. Pastarasis ne tik atliepia kaimynystėje numatomų viešos paskirties objektų, jų erdvių mastelį, bet ir atlaisvina vizualiai aiškiai suvokiamą viešą erdvę tarp kvartalų bendruomenės rekreacinėms funkcijoms. Šios rekreacinės erdvės dalinamos į dvi dalis – aktyvią ir pasyvią, kiekviena jų vystoma atskiruose kvartalų masyvuose B 1 ir B2.

PROJEKTUOJAMI PAGRINDINIAI SRAUTAI IR STRUKTŪRA

Minėtas funkcinis teritorijų suskirstymas yra adaptuojamas prie esamos gamtinės aplinkos ir į ją yra integruojamas. Pietinėje dalyje numatoma alėja (lygiagreti p. Joniko gatvei) yra vystoma kaip suplanuota Užduotyje. Tuo tarpu nagrinėjamos teritorijos B1, B2 dalyje augantis beržų masyvas yra maksimaliai išsaugomas, jo užimama erdvė paverčiama rekreacinės funkcijos epicentru bei paverčiama į tranzitinę zoną integruojantis į numatomą gatvių tinklą nuo šiaurės. Pasirinkus tokią vystymo kryptį, nagrinėjama teritorija įgauna tolygią kvartaluose pasklindančią viešų rekreacinių erdvių struktūrą, tarp kurių įsiterpia perimetrinio (palei pagrindines gatves) ir mišraus (kvartalų gilumoje) užstatymo principas. Kvartale B3 numatoma viešoji erdvė su sodinkystės erdve, turgeliu ir aikšte.

SAVA

Ši struktūra diktuoja aiškią hierarchinę bendrų viešų erdvių sistemą, apibrėžtinčią tranzitinius ryšius iš aplinkos į kvartalų branduolius bei vidinius ryšius tarp šių branduolių, į kuriuos darniai įsilieja privačių kvartalų dalių struktūra

Viešųjų žaliųjų zonų pasiskirstymas ir ryšiai

UŽSTATYMAS

B1, B2 sklypo dalyse kvartalų kontūru yra vystoma perimetrinio miestietiško kvartalo koncepcija, kuriame iš gatvės pusės pirmuose aukštuose galima numatyti komercinę veiklą (butai projektuojami aukštesni). Tuo tarpu teritorijos vidinę pusę kvartalai formuojami „gamtišku“ (siekiama įsiterpti tarp esamų medžių, bei vengiama „langas į langą“ vaizdų) U formos principu – atvirais į viešą bendrystės zoną kiemais. Įėjimų į kvartalus prioritetas – iš kiemo pusės, skatinant bendrystę ir susitikimus su kvartalo kaimynais. B3, B4, B5, B6 taip pat vystomi perimetrinio kvartalo koncepcija, kuriam reguliaraus užstatymo kvartalai, kurių viduje numatomos viešosios erdvės susijungiančios su pėsčiųjų alėja. Pastatai dėstomi taip, kad kurtu vizualinius ryšius su gretimu užstatymu ir kvartalo viduje.

Vizualiniai ryšiai su aplinkinėm teritorijom

PRIVAŽIAVIMAI

Privažiavimai prie pastatų projektuojami iš bendro srauto gatvių (išskirtiniais atvejais, ŽN poreikiams, gaisriniam automobiliui, pan.), akligatvių principu, arba parkuojantis palei perimetrinį užstatymą gatvėse. Beveik visas parkavimas teritorijose gyventojams numatomas požeminis, pastarąjį pritaikant priedangos (ir arba slėptuvių) paskirčiai. Dalis stovėjimo vietų numatoma bendro srauto gatvėse. Prioritetas skiriamas saugiam judėjimui pėsčiomis bei dviračiais, vengiama tranzitinio eismo galimybių.

Viešųjų žaliųjų zonų pasiskirstymas ir ryšiai

VIEŠOS IR PRIVAČIOS BUVIMO, TRUMPŲ SUSTOJIMŲ ERDVĖS

Kvartalų uždaroje zonoje numatomos bendros vaikų žaidimų aikštelės mažiems vaikams (saugu išleisti mažą vaiką, jį stebėti pro langą) bei žalios erdvės, pritaikomos žmonių poreikiams (darželiai, gėlynai). Už privačių kiemelių ribų teritorijos gilumoje vyrauja dvi, tarčiau tamprų tarpusavio ryšį turinčios viešos funkcijos: rekreacinė aktyvi – sporto (įvairioms šakoms, skirtingoms amžiaus grupėms, bendroms mankštoms ir kūno kultūrai) ir žaidimų (vyresniems, savarankiškai namų erdvę galintiems palikti vaikams) bei rekreacinė pasyvi – bendrų susitikimų, susirinkimų, barbekiu, filmų peržiūrų, bendra vaikų žaidimų, poilsio erdvės šeimoms. Šias erdves ne tik malonu kirsti tranzitu, bet ir jose užtrukti ilgesnį laiką. Į teritoriją įkomponuojamas dirbtinis vandens telkinys, skirtas ne tik bendruomenės pramogai, bet ir lietaus vandens surinkimui bei antriniam panaudojimui. B3 kvartale numatoma sodinikystės erdvė su aikšte, kurioje numatoma susirinkimų erdvė, mažoji komercija – kavinė, turgelis. (naudojami vietoje išgaunami produktai.)

Rytinėje teritorijos dalyje, tarp projektuojamų kvartalų ir pagrindinės gatvės, skiriančios nuo komercinių pastatų, projektuojama pesčiųjų alėja su žaliaisiais masyvais, pritaikomais viešai funkcijai: trumpiems sustojimams, prisėdimams, skulptūrinėms kompozicijoms, miesto baldams, saulėmės kavinių poreikiams ir pan. Pirmuose pastatų aukštuose projektuojami aukštesni butai, kurie pagal poreikį pritaikytini viešai funkcijai. Šias erdves malonu kirsti pasivaikščiojant, sustoti trumpam.

PASTATŲ ARCHITEKTŪRA

B1 ir B2 teritorijose vystoma vieningo mastelio, tipinių, paprastų formų, žmogiškojo mastelio skaidymo pastatų architektūra, vyraujančiais Vilniaus miestui būdingais šlaitiniais ir kartais pasitaikančiais plokščiais stogais. Iš viso išdirbti trys pastatų tipai, kurio vienas turi atskirą išplanavimo potipį.

Tipai išdirbti siekiant ne vien pragmatiškai unifikuoti statybų procesus, tačiau sukurti bendrą erdvės charakterį pastatų tūrių ryšyje su sukurta vidine viešų / privačių erdvių funkcinė struktūra. Pridėtinė vertė kuriama būtent šiuo ryšiu, o architektūriniai tūriai, jų proporcijos, elementai, vidinis išplanavimas išdirbti ir sutaisyti tarpusavyje atliepiant šį ryšį.

Atskiru tipu projektuoti Š-P krypties pastatai, kuriems atitinkamai aktuali insoliacijos charakteristika. Prioritetu spręstos galimybės gyventojams turėti didesnius nei standartinius balkonus, orientuotus į vidines viešąsias erdves, nevangiama aukštų, didesnių gabaritų langų, terasų stoguose ir pirmuose aukštuose (įvertinant šeimininko metrą).

B3, B4, B5, B6 kvartaluose numatamos užstatymas iš 4 tipų ir jų potipių. Šiuose kvartaluose numatoma tiek šlaitinių, tiek sudapdintų stogų pastatų. Patogus pastatų užstatymo posūkio kampas užtikrina insoliaciją visuose butuose. Projektuota taikant Olandišką praktiką : tūrių ir apdailos įvairumas, ryšys su aplinka pirmuose aukštuose.

Atsižvelgta į poreikį architektūriškai tęsti ryšį su šalia vystomais komerciniais pastatais, dėl ko projektuojami pastatai spręsti tiek tinkamumui perimetrinio (besikeičiančių fasadų kompozicija gatvės išklotinėje), tiek atskirai stovinčių pastatų užstatymo tipui.

KONSTRUKCIJOS, MEDŽIAGIŠKUMAS, APDAILA

Pastatų tipai išdirbti, kad būtų galima pastarųjų tipinė statyba, pvz. iš stambiaplokščių surenkamų konstrukcijų išorėje ir karkaso - viduje. Apatiniai aukštai, kurie gali būti statomi vienisiai nuo pamatų, realizuoti iš tipinių G/B elementų, tuo tarpu viršutiniai – praslinkti tūriai, taikantis į klientą su aukštesniu įperkamo lygiu ir / arba vertybėmis, gali būti formuojami G/B konstrukcijas keičiant į CLT sprendinius.

Vyraujanti apdailos medžiaga – klinkerio plytelių, antrinė – medžio apdaila (CLT konstrukcijų daliai), alternatyva – tinko apdaila. Apdailos atspalviai varijuoja pastatuose, kuriant fasadų įvairovę pastatų kompozicijų variacijose. Klinkeris už pagrindinę apdailinę medžiagą pasirinktas kaip lengvai prižiūrima, kurianti pastatui solidumą ir atitinkamą pridėtinę vertę, lengvai remontuojama, esant lokaliems pažeidimams, medžiaga.

Stogų plokštumoms, šlaitinių stogų – numatoma metalo dangos apdaila. Plokštiesiems stogams – šviesi, saulės spindulius atspindinti PVC danga.

TVARUMAS IR EKOLOGINĖS VERTYBĖS

Šiuolaikiniai tvarumo aspektai turi įtaką plačiai veiksmų sričiai, apimančiai ne tik pastato statybų ar gyvavimo ekonominius, energinius aspektus, bet ir kitus socialinius, prisitaikymo ir panašius neigiančius destruktivą veiksmus, kurie sumažina resursų poreikį gyvavimo ciklo apimtyje, moralinio nusidėvėjimo padarinius, prailgina sukurtų struktūrų gyvavimo ciklą ir/ arba skatina jo darnų atsinaujinimą (prisitaikymą prie besikeičiančių veiksmų).

Tokie aspektai vertinti ir šio projekto apimtyje: Pirmas iš tokių veiksmų - prisitaikymas prie esamos, susidariusios gamtinės aplinkos, tuo pačiu atsižvelgiant bent į dalinį bioįvairovės išsaugojimą, kuri susiklostė minėtoje teritorijoje. Pasiūlymų apimtyje siekiama nekeisti esamo reljefo (keitimas sąlygoja augmenijos nykimą), maksimaliai išsaugant esamų medžių masyvą B1-B2 teritorijoje, kurio vietoje išvystyta bendruomenei skirta viešoji erdvė. Numatyti pastatai, kiti statiniai, požeminės automobilių, dviračių saugojimo aikštelės projektuojamos vengiant šio masyvo, nekertant augmenijos šaknų. Masyve labai daug beržų. Ši medžių rūšis yra palanki prisitaikanti persodinimams, dėl ko siūloma reikalingus iškirsti individus šiuo būdu išsaugoti numatant kitose sklypo vietose.

Tvarios statybos aspektai. Statybos procesų unifikavimas ir optimizavimas, pasitelkiant tipinių sprendimų panaudojimą, leidžia ne tik sumažinti statybos produktų gamybos bei įrengimo laiką, bet ir kontroliuoti medžiagų kilmę bei jų CO₂ pėdsaką bendroje grandinėje iki nugriovimo ir/arba antrinio panaudojimo. Tuo pačiu konstrukcijų gamintojai, net ir energijai imlių G/B pramonės šakų, naudoja pelenų, šlakų priedus, leidžiančius sumažinti minėtąsias emisijas iki 50 procentų. Jei kuriamos gyvenvietės koncepcija gyvybinga kuo ilgesnį laiką, tuo mažesnis CO₂ indėlis nuo statybos proceso į laiko vienetą.

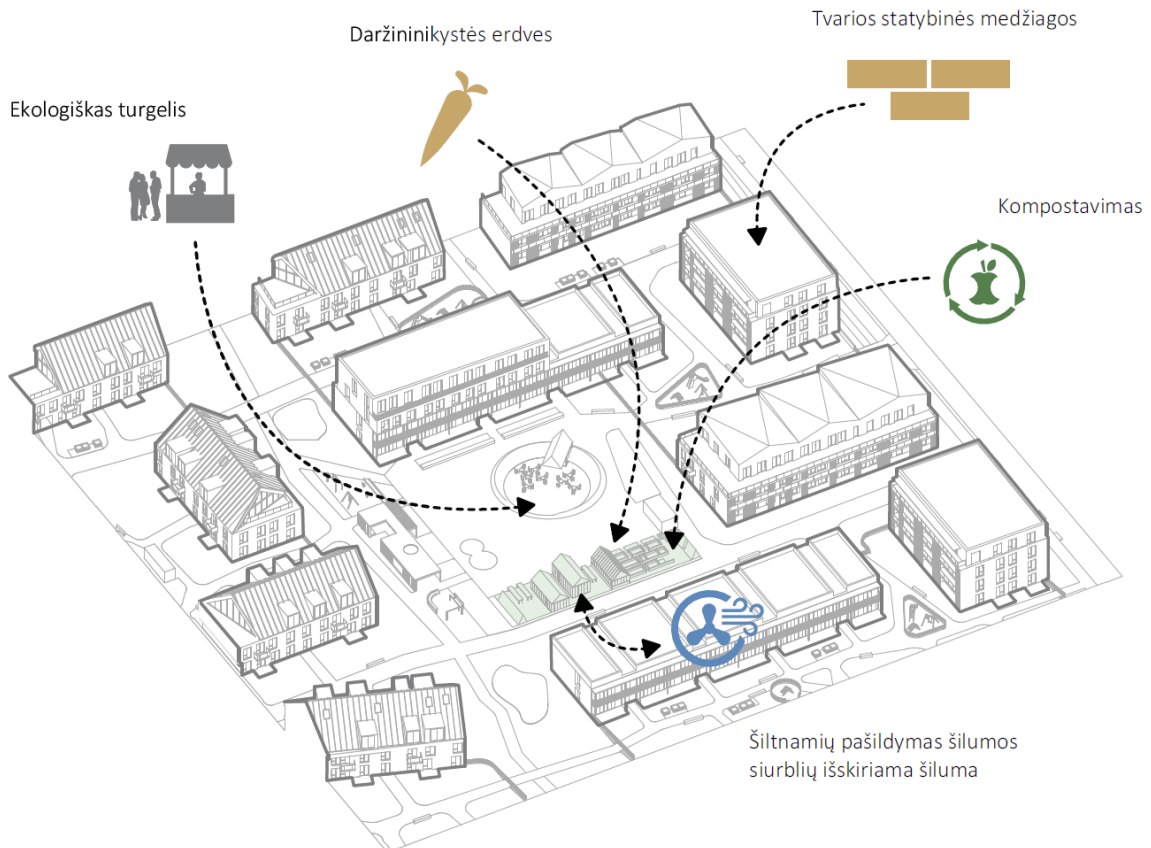
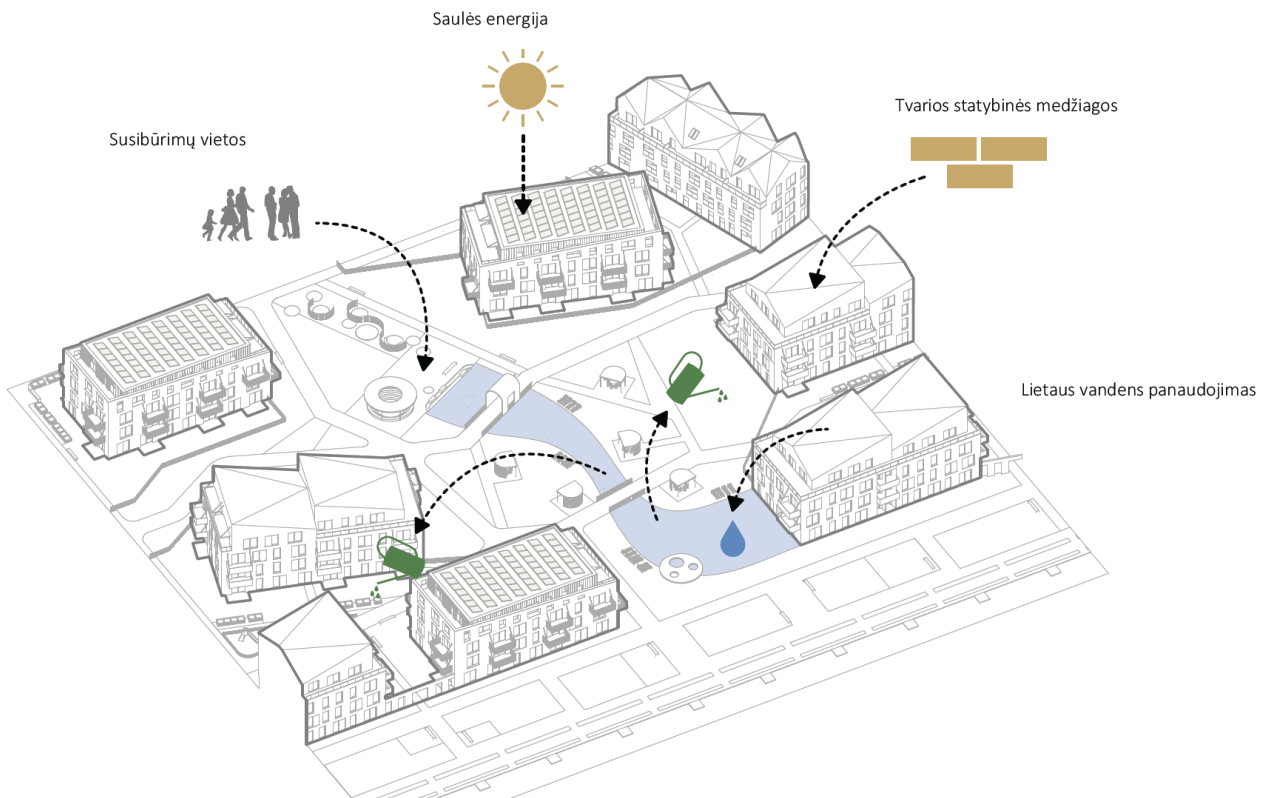
Kaip alternatyva G/B tipinių konstrukcijų panaudojimui, taikytina CLT medienos konstrukcijų technologija, kuri gali būti dalinai įveikinta šiame projekte. Pastaroji turi pritaikymo galimybių pranašumų ir nulines CO₂ emisijas medžiagoje.

Pastato gyvavimo ciklo energiniai aspektai. Į juos įeina tie įprasti sprendiniai, bylojantys apie tinkamus konstrukcijų šilumos išsaugojimo parametrus bei optimalius šilumos, vėsos ir oro kiekio tiekimus į pastatą, pasitelkiant alternatyvius (atsinaujinančius) šaltinius (techninių reglamentų reikalavimai). Tačiau pirma reikia užtikrinti pačių energijos poreikių minimizavimą – šilumos poreikio – žiemą (minimizuoti nuostolius, maksimizuoti prietekus), vėsos poreikio – vasarą (minimizuoti šilumos prietekius). Šie aspektai dažnai priklauso nuo paties vartotojo mokėjimo deramai eksploatuoti pastatą ir geriausia, kai tai daro subalansuota sistemų automatika pagal žmogaus pastato naudojimo įpročius (ne pats žmogus). Dėl to potencialiai morališkai lėčiau senstančiame pastate tokia įranga yra privaloma.

Kai energijos vartojimas yra optimizuotas, sprendžiami pačios energijos, tiekiamos į pastatą, aspektai. Pastaroji gaunama arba iš vietinių šaltinių (saulės elektrinė), arba iš nutolusių (saulės, vėjo, miesto biomasės, kt.), arba užkonservuotų (geotermine) šaltinių. Bet kurio atveju kiekviena sistema optimaliausia, kai veikia sistemoje, (pvz. saulės energija „maitina“ šilumos siurblių; panaudotas šiltas buto oras papildomai pašildo šiltnamį šiltesniuotu laikotarpiu ir pan.).

Vandens išsaugojimo ir antrinio panaudojimo aspektai. Viena iš visuomenei numatomų suformuoti viešų zonų – tai dirbtinis vandens telkinys. Pastarasis skirtas ne tik pramogai, bet ir surinkti lietaus vandenį, kuris panaudotinas teritorijos laistymui (vandens išteklių akumuliacija antriniam panaudojimui). Be to, bendroje sistemoje toks šaltinis gali būti iš dalies panaudotas geoterminei energijai išgauti: žiemą – šildymui, vasarą – vėsinimui.

SAVA

Kiti antrinio panaudojimo, „dalinimosi ekonomikos“ aspektai. Bendruomenės, gyvenančios remiantis bendromis organizacinėmis vertybėmis, pomėgiais, edukacijomis, mėgėjiškomis sodininkystės ir kitomis veiklomis, geba efektyviau išnaudoti resursus, įskaitant ir jų antrinį panaudojimą, rūšiavimo privalumus. Organizuotos bendruomenės geba turėti bendrą skalbyklą, vietoj individualios skalbyklės kiekviename bute; tokios bendruomenės geba turėti dalinimosi principais paremtą mikromobilumo priemonių pasirinkimą, efektyvesnę parkavimo, įkrovimo aikštelių dalinimosi infrastruktūrą ir kt.

Gyvenvietės organizavimo principas geba iš anksto numatyti buitinių atliekų rūšiavimą, biomasės atliekų išskyrimą bei panaudojimą sodininkystės poreikiams, pastariesiems neiškeliaujant, o pakaitiniams – negrįžtant į gyvenvietės teritoriją ir pan.

Prisitaikymas prie aplinkos pokyčių.

Tvari gyvenvietė turi gebėti atsinaujinti – morališkai nesenti ir prisitaikyti prie besikeičiančių pokyčių. Tiek išorės, tiek vidaus prasme, tiek gyventojų socialinių grupių įvairove. Tvari gyvenvietė yra ne tik ten, kur užtikrinamos pastatų fizinės charakteristikos, bet ir ten, kur saugu, gera ir įdomu gyventi vykstant gyvenimo pokyčiams. Gyvenvietės sukūrimas gyventojų pomėgių pagrindu yra vienas iš būdų tokiai gyvenvietei sukurti. Tačiau pomėgiams, technologijoms, gyvenimo būdui keičiantis, gyvenvietė irgi turi turėti vidinį potencialą įgauti šiuos pokyčius.

Fizikine prasme akumuliuoti klimato kaitos pokyčius padės kokybiškos ir patvarios konstrukcijų ir apdailos medžiagos, ką geba numatyti aprašytosios aukščiau. Vidinius pokyčius butų išplanavime, pirmų aukštų pritaikyme naujoms paskirtims užtikrina karkasinių struktūrų pasirinkimas.

Sklypo sprendinių, jo potencialo išnaudojimo ir kaitos aspektai yra pačių bendruomenių rankose. Jos, laikui bėgant, turi gebėti spręsti dėl kiemų uždarumo / atvirumo, integravimo didinimo ateityje ar atvirkščiai. Taipogi pirmuosius realizuojamo sklypo sprendinius vertėtų derinti su būsima bendruomene. Tokiu būdu greičiau pasiektini taksonomijos tikslai.

APŽELDINIMO KONCEPCIJA

Miesto miškas + sodas – gamta grįžta ir kvartalas knibžda gyvybe.

Parinktų želdinių kompozicijos paremtos Food urban forest (pagal Akira Miyawaki), principu, atsižvelgiant į želdinamų zonų tipus.

Tipai:

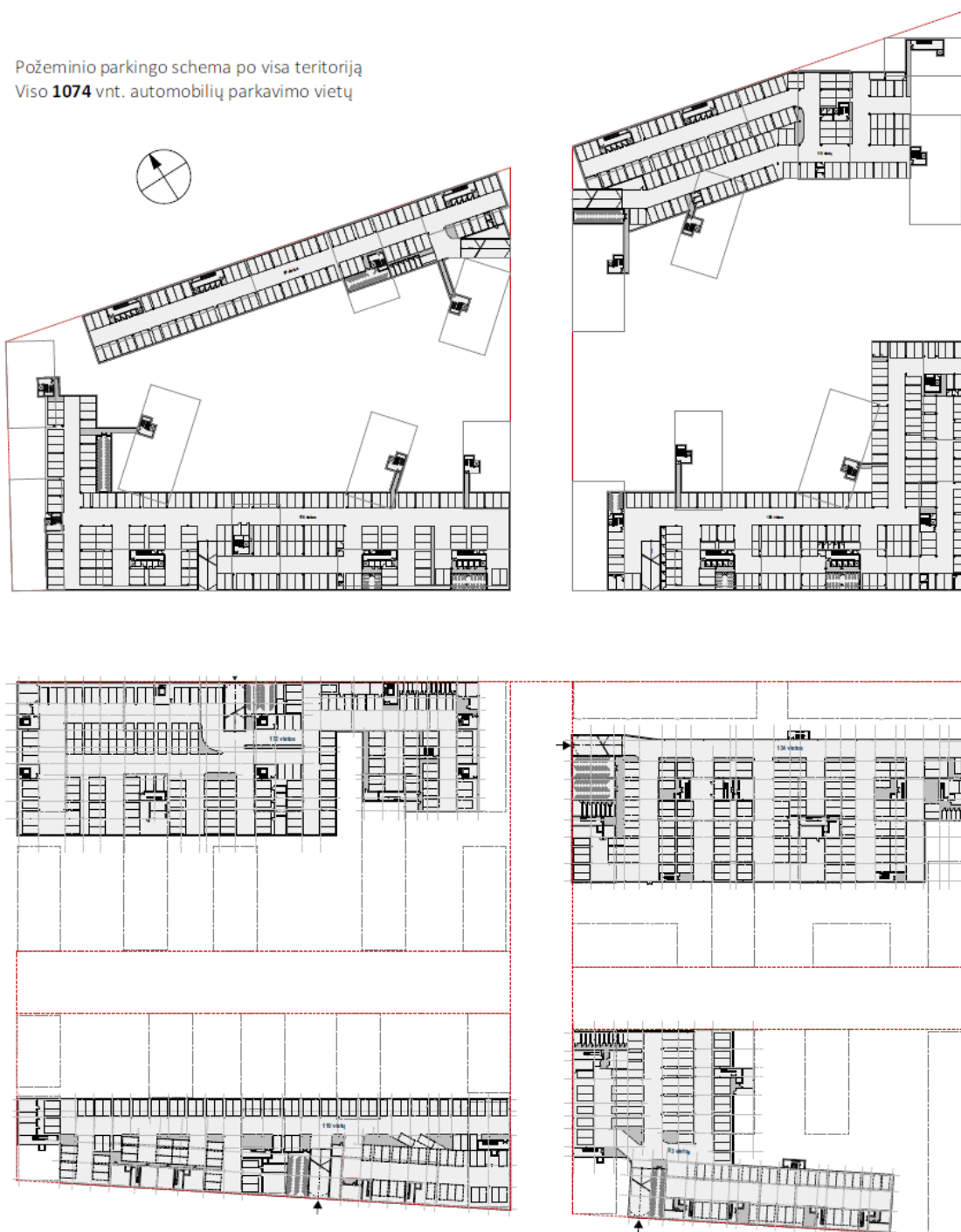
1. Miesto miškas – 1,5 m kvadrato algoritmu sodinami skirtingus arčius formuojantys medžiai, krūmai, daugiametės gėlės, tokiu būdu papildomi esamų medžių arčiau. Miškas- žmonėms, paukščiams, vabzdžiams, grybams ir pan. Parenkamos uogas brandinančios, tankų šakų tinklą turinčios krūmų rūšys, medonešiu pritaikytos žydinčių medžių ir krūmų kompozicijos, neravimi gėlynai. Želdinimo kompozicijose naudojami gyvastingos medienos rąstai, komponuojami po vieną ir grupėmis.
2. Miesto sodas- eksperimentinė sodo- daržo erdvė gyventojų kūrybingumui, bendruomeniškumui skatinti.
3. Gėlynai - dvimečių ir daugiamečių gėlių asortimentas formuojamas atsižvelgiant į skurdų gruntą ir gretimybėse augančias dokumentuotas vietines rūšis. Trijų metų laikotarpiui paliekama užsisėti vietinėms rūšims, įterpiant medonešio pievai tinkamas rūšis.
4. Pievos- tausojančio šienavimo.
5. Šlapbalės – lietaus vandens surinkimo vietos formuojamos iš stambių riedulių ir jv. frakcijų žvyro, kaip upės, želdinamos drėgnamėgiais augalais.

AUTOMOBILIŲ LAIKYMAS

Didžioji dalis automobilių stovėjimo vietų numatoma požeminėje aikštelėje, kuri projektuojama pagal namų išdėstymą. Jos konfigūracijos numatomos tokios, kad būtų išsaugota kuo daugiau brandžių medžių. Visoje teritorijoje numatomos atskiros 6 požeminės aikštelės. Dalis automobilių vietų numatoma išorinėse gatvėse, statant lygiagrečiu būdu.

Požeminio parkingo schema po visa teritoriją
Viso 1074 vnt. automobilių parkavimo vietų

SAVA

TECHNOEKONOMINIAI RODIKLIAI

Kvartalas	Sklypo plotas, m ²	Bendras plotas, m ²	Užstatymo plotas, m ²	Būstų skaičius	UI	UT
B1	19 321	16 938	6 050	260	0,88	40 %
B2	22 598	19 789	6 929	304	0,88	40 %
B3	14 947	12 550	5 900	186	0,84	40 %
B4	12 516	10 730	5 000	174	0,86	40 %
B5	10 208	8 627	4 050	129	0,85	40 %
B6	8 764	7 432	3 500	110	0,85	40 %
VISO	88 354 m ²	76 066 m ²	31 429 m ²	1 163		

TRUMPAS PROJEKTO APRAŠYMAS

Projekto tikslas – sukurti gyvenamųjų namų kvartalų koncepciją, harmoningai integruotą į gamtinę ir urbanistinę aplinką. Projektas siekia užtikrinti aiškius vidinių ir išorinių srautų ryšius, išskirtinumą kiekvienam kvartalui ir bendrumą tarp jų, taip pat kurti pridėtinę vertę per optimizuotus architektūrinius sprendimus.

Pagrindinė urbanistinė koncepcija remiasi viešų rekreacinių erdvių struktūra, kurią supa perimetrinis užstatymas ir mišrus užstatymas kvartalų gilumoje. Pietinėje dalyje vystoma alėja, formuojama tvarkinga pastatų struktūra, orientuota į bendruomeniškumą. Šiaurinėje dalyje esantis beržų masyvas tampa rekreaciniu centru, pastatai išdėstomi chaotiškiau, prisitaikant prie augmenijos.

Kvartalai integruojami į esamą aplinką: pietinė dalis skirta smulkesniam masteliui su tankesniu užstatymu ir bendruomeniškoms veiklomis, o šiaurinė dalis – stambesniems pastatams su aiškiais ribomis tarp viešo ir privataus sektoriaus. Rekreacinės erdvės dalijamos į aktyvias (sportas, žaidimai) ir pasyvias (susitikimai, poilsis).

Projektas numato tvarumo aspektus, įskaitant prisitaikymą prie gamtinės aplinkos, esamos bioįvairovės išsaugojimą, statybos procesų unifikavimą ir optimizavimą, bei energinius sprendimus, mažinančius resursų poreikį. Siūloma naudoti CLT medienos konstrukcijas, saulės energiją, geoterminę energiją ir vandens išsaugojimo bei antrinio panaudojimo sprendimus.

Numatomos bendros vaikų žaidimų aikštelės, bendruomeninės erdvės, dirbtinis vandens telkinys lietaus vandeniui surinkti ir antriniam panaudojimui. Vidaus logistika orientuota į bendruomeniškumą ir motorizuoto eismo atskyrimą nuo pėsčiųjų. Požeminėse aikštelėse numatyti automobilių ir dviračių parkavimo sprendiniai, techninės patalpos, bendros skalbyklos ir sandėliukai.

Toks projektas užtikrins ilgaamžę, tvarią ir prisitaikančią gyvenvietę, skatinančią bendruomeniškumą ir ekologiškumą.